

Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні.

(За Т.Стус)

Літературне читання
4 клас

Всім привіт
Нова укр
Сьогодні

Дата: 16.09.2024

Клас: 4-Б

Урок: читання

Вчитель: Таран Н.В.

Тема. Тетяна Стус (Щербаченко) «Як псує краватка, або всі поросята брудні»

Мета: ознайомити дітей із життєвим і творчим шляхом письменниці, зацікавити її творчістю. Розвивати вміння виразно, свідомо читати. Формувати навички аналізу літературного твору, вчинків героїв, вміння аргументувати свою думку. Виховувати життєрадісних, активних, допитливих дітей.

Слухняний язичок

Поросятко спохвалилось:

«Ой, давно я вже

не милось!

Я ж чистеньким бути

мушу»

Та й залізло у калюжу.

Чистомовка чистомовить

Цілий день охайні свинки

-инки,-инки

Мили ратички і спинки

-инки,-инки,

Та й брудні зробились дуже

-уже, -уже,

Бо купалися... в калюжі

-ужі,-ужі.

Т.Чорновіл

16.09.2024

Повідомлення теми і мети уроку. Відгадування ребусів

”
а

”

Отава

Місто

Повідомлення теми і мети уроку.

**На сьогоднішньому уроці ми
ознайомимося з фрагментом
оповідання Тетяни Щербаченко
«Як пасує краватка, або Чому
не всі поросята брудні» і ви
зможете знайти спільне між цими
двома словами.**

Тетяна Стус (Щербаченко),

**автор дитячих
книжок, літературний
критик, редактор.**

Тетяна Стус (Щербаченко) - авторка та дослідниця книжок для дітей.

Народилася на Луганщині в учительській родині. За освітою – вчитель. У професійному минулому – педагогіка, журналістика, редагування тексту.

Авторка дівчачого бестселера «Панночка» (2007, 2008, 2010, 2012), оповідань «Пуп Землі, або Як Даринка світ рятувала» (2007), «Як не заблукати в Павутині» (2013), «Біла, Синя та інші» (2014), «Іжак Вільгельм» (2016) та інших книжок. Власну мету в літературі для дітей вбачає в тому, щоб «сказати дітям те, про що не встигаємо з ними поговорити». Член журі конкурсів дитячої літератури.

*Уважно прочитай і
загадку відгадай*

Хто з вас цю тварину знає?

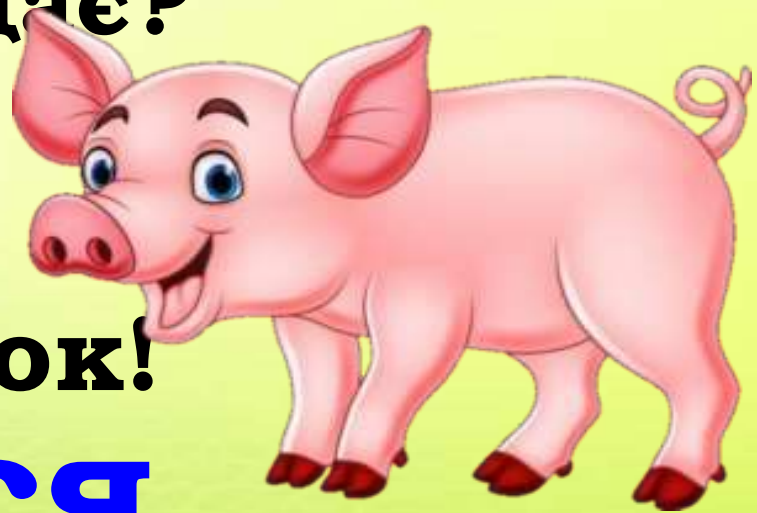
Хто скоріше відгадає?

Гладенький бочок,

Рожевий п'ятачок,

І хвостик – крючок!

порося

Щоденні 5. Слухання. Тетяна Стус (Щербаченко) «Як псує краватка, або всі поросята брудні»

<https://www.youtube.com/watch?v=ccxtxIPiNJ4>

Тетяна Стус (Щербаченко)

*Я люблю, щоб життя було різнобарвним:
ненудним, наповненим. Але все ж часом визирнеш
у вікно — і бачиш сірість. Або й так: зазирнеш
у своє внутрішнє «вікно», а там теж бракує
кольорів. Тоді я уявляю, що маю багато відер
з різними фарбами. Там — барви несподіваних
відкриттів, карколомних подорожей,
дивовижних знайомств... Уявляю, що беру
пензлики й розмальовую ними все навколо.
Потім — ще цікавіше. «Малюю» словами, будую
ними точнісінько те, що нафантазувала.*

І ще й запрошую туди друзів.

Ходімо читати? ☺

Словник «Гірка»

кодорит

закутки

конкурент

скошування

енциклопедія

«Східці»

сусідські

сільський

незнайомі

двоюрідна

комп'ютерні

«Пірамідка»

непокоять

підтримувала

замислювалася

підслуховували

роззнайомилася

*Прочитай на одному подиху
і поясни вживання великої літери*

**Микита
Дарина
Оттава
Канада**

Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні

Літо вже добігало кінця.

На деревах та кущах дозрівало дедалі більше всілякої барвистої соковитої смакоти.

Діти дедалі частіше замислювалися про закінчення канікул.

Від землі пахло вже не росяною прохолодою, а солодкою сухістю.

Даринка стала майже дорослою порівняно з минулим літом. Вона вже роззнайомила з усіма сусідськими дітьми й знала багато чудових закутків навколо обійстя бабусі та дідуся.

На луках за селом уже вдруге скошували траву.

На вихідні в селі буяли весілля.

На городах копали картоплю.

— А ти знаєш, Дар, як називається відросла після скошування трава? — запитав Микита.

Вони ховалися від Ясі й Таї за згірком¹ старого яру й знічев'я грали у незнайомі слова. Вигравав той, чие слово не відгадували. Дара часто вигравала, але Микита був гідним конкурентом. Мало того, що він знав багато комп'ютерних слівцець, так тут ще й цей його сільський колорит... Та звідки міська дівчинка може знати, що скошена трава має якусь окрему назву?!

— Гаразд, Мик, цього разу виграв ти. То як же зветься та трава?

.....

¹ Згірок — пагорб, невисока гірка.

— Оттава, — переможно вимовив Микита, смакуючи кожен звук.

— Цікаво. У Канаді є місто Оттава. Звідти часто приходять подарунки від моєї двоюрідної бабусі. Вона вже багато років там мешкає. Заміж вийшла...

— Та нічого дивного. Я чув, що в Канаді мешкає дуже багато українців. І місто це вони називали своїм рідним словом, — Микита був старший за Дарцю на цілий рік, тому й знав більше.

— Ага! Ось і ви! Ми вас знайшли! — раптом почулося ззаду. Спершу Тая, а потім і Яся попадали поряд.

— А ви знаєте, де живе наша бабуся Галя? У...

Даринка не встигла договорити, як сестрички хором крикнули:

— ... у скошеній траві! — і зареготали.

— Ви нас підслуховували! — вигукнула ображена Дарця.

— Та ні, просто нам у школі розповідали про Оттаву, — сказала Тая.

— Щоправда, — додала Ясочка, — мене трохи непокоять ті дві літери «т» в назві...

Того дня аж до самого заходу сонця Даринка ходила, про щось зосереджено міркуючи. Їй не хотілося цього визнавати, але... Вона була впевнена, що знає й уміє більше й краще за інших. А тут вони всі їй утерли носа. То ж як їх перемогти?!

Ховаючись від дідуся, Дарця затигла з собою в ліжку велетенську енциклопедію. Завбачливо прихопила ліхтарик. А потім терпляче чекала, доки бабуся засне, а дідусь, поринаючи в сон, замовить пульту телека вимкнутися за п'ятнадцять хвилин.

Гортати під ковдрою велетенські сторінки було незручно. Та й очі злипалися. Як ніколи хотілося спати. Але жага перемоги підтримувала дівчинку.

І вона таки знайшла!..

Однак другого дня перемогти не вдалося. Микиту забрали допомагати копати картоплю. Сестрички поїхали з батьками до крамниць купували всякі шкільні речі.

Тимчасом від сусідів із самого ранку лунала музика. Там гуляли весілля. Бабуся й дідусь також мали піти привітати молодих.

Дарця ж вирішила не гаяти часу й виправити свою вчорашню помилку. Вирішила стати трохи «ближчою до народу». Тобто до всього того, що її оточувало в селі. Вона справді так мало брала участі в сільському житті!

У дівчинки миттєво народився чудовий план... догляду за сільськими свійськими тваринами. Тим паче, що в господарстві дідуся й бабусі саме з'явилася тваринка, невеличка і нешкідлива. Маленька. Рожева. З прозорими вушками. З тоненькими ніжками. Лагідна... Паця.

Їй (чи йому?) навіть імені не встигли дати, тож Дарця вирішила назвати поросятко нейтральним іменем Жека. Адже Жека — це Жєня. А Жєнею може бути й хлопчик, і дівчинка, і взагалі.

Отже, на сьогодні плани були скромні. Не можна ж одразу навантажувати тваринку великою кількістю уваги! Дарця вирішила лагідно привчити Жеку до себе: скупати й трішки вигуляти. А вже завтра виховувати її по-справжньому.

Поросятко трішки було схоже на песика, тільки що голе, без хутра. Тож вирішила Дарця все правильно — і з купанням, і з прогулянкою. Слід було лише знайти, з чого зробити повідець, щоб воно не забігло кудись і не заблукало. І щоб усе виглядало поважно й інтелігентно.

От якраз пошук повідця і затягнувся. Зрештою Дарця нишком витягла із шафи барвисту дідусеву краватку. Дідусь давно вже не вдягався офіційно, тож не зверне уваги.

Потім Дарця наготувала купіль. Налила в старі нівчи¹ літньої води й набовтала там своєї запашної піни з пахощами полуниць. (Між нами кажучи, її непокоїв запах у хліві, де тримали Жеку. Тож пінка мала тому дражливому аромату завадити).

О, добре, що Дарця не влаштувала купелі в хаті! Адже купати Жеку було важче, ніж вона собі думала. У мильній піні поросятко постійно вислизало з рук, ковзало, переверталось. Навколо літали бризки й бульбашки. А ще гірше, що воно почало верещати, чим поставило під сумнів Даринчині плани хоч наприкінці літа гармонійно влитися в сільське життя.

Поросятко сопіло й рохкало, а здалеку вже чувся голос дідуся:

— Ти ж моє маленьке! Їсти просиш? Зачекай ще трішки!

Зрештою купання завершилося. Дара так-сяк витерла Жеку ряднинкою² й стала припасовувати йому на шию краватку. Тобто повідець. Поросятко було вже знесилене боротьбою в пахучій піні. Воно покійно стояло, ледь похитуючись на тоненьких ніжках.

І ось Дарця вже веде Жеку за двір, на зелену травичку.

¹ Нівчи — старовинний різновид ванни. Крім купання, цю велику посудину використовували для замішування тіста, прання білизни (вручну).

² Ряднина — старе покривало, простирадло.

Для надійності другий, вузький кінець краватки вона міцно зав'язала на своїй долоні. Цей імпровізований повідець дуже личив Жеці. Дарця навіть замилювалася наслідками своєї роботи. Аж раптом поросятко ніби прокинулося, брикнуло ратичками, переможно хрюкнуло й чимдуж побігло вулицею.

Повідок натягнувся, і Дарця ледве встигала за Жекою: дівчинка непокоїлася, аби Жеці не надавило. Зрештою дивна парочка добігла до жаданої мети. Цією метою, як виявилось, була невеличка калюжа, що лишилася після нещодавнього дощу. І то була не просто калюжа, а маленьке болітце з багнюкою! Даринка власноруч, чи то пак — власноніж, перевіряла це минулого тижня, за що дідусь назвав її «брудною пацею».

— А що там того бруду? — спитала тоді його Дарця, дивлячись на шкарубкі сіро-бурі «панчішки», що вгризлися в шкіру ніг.

І ось тепер такі «панчішки» мали з'явитися у Жеки. Чи й цілий комбінезон, адже поросяче пузце діставало багна...

Дарця занепокоїлася. Поросятко затято стало посередині калюжі, як укопане. Дівчинка могла лише ходити навколо й умовляти:

— Жеко, ну, Жеко, вилазь із калюжі! Чуєш, я до тебе звертаюся! Я тобі цукерок винесу. Шоколадних. Тільки вилазь мерщій!

— Із ким ти там розмовляєш, Даринко? — почувся з-за дерев Микитин голос. — До тебе хтось приїхав і сів у калюжі?

І ось уже перед очима Микити, що саме проїздив на велосипеді, постала драматична картина.

— Я хотіла свинку пасти, а воно... — мало не плакала Дарця.

Микита ж ледве стримував регіт, взявшись руками за живіт.

— Так свиней же не пасуть!.. Зараз щось придумаємо, чекай... — нарешті побачив він Дарчин розпач, відклав велик і став заковувати штани. — Зараз я його звідти витягну.

Щойно Микита став у багно й наблизився до Жеки, як звір із підстрибом чкурнув в інший бік. І так хутко, що Дарця не встигла зауважити: вже Микита замість Жеки розгублено стоїть посеред калюжі, весь у дрібних цятках багна та в «панчішках».

А Жека біг... прямісінько у відчинені ворота сусідів, прикрашені барвистими стрічками, повітряними кульками й квітами. Назустріч йому виходила тітка Света й дядько Вітя з весільним короваєм на вишитому рушничку, а позаду чулося безладне бібикання машин весільного кортежу, який віз молодих із церкви додому. Навколо, даючи дорогу прибулим, стояли святково вбрані односельці.

Дарця почувала себе в пастці. Це був шах і мат у її боротьбі за рівноправність міста й села. Порося, здається, також відчувало відповідальність миті. Воно різко загальмувало задніми ратичками, піднявши хмарку пилу посеред святкового натовпу.

Далі все відбувалося блискавично.

Шовкова краватка нарешті розплуталася на Дарчиній долоні. Поросятко ще не встигло як слід відчутися вільним, аж звук автомобільного клаксона неабияк схарпудив його. Жека злякано підстрибнув і якимось дивом ускочив прямо до рук тітки Світлани. У пару зі святковим короваєм у руках дядька Віті...

Батьки з короваєм та брудною свинкою в краватці...

Ошелешені гості, які потроху оговтувалися й починали реготати... Розгублені наречені, які не знали, що їм спершу слід приймати — хліб-сіль чи свинку...

Ось що побачили дідусь Вася, бабуся Ніна та Микита, які нарешті наздогнали Дарцю з Жекою.

Наречена суворо зиркнула на нареченого й загрозово прошипіла:

— То мені свекруха одразу свиню підклала?!

Дідусь суворо подивився на Дарцю і з докором пробубонів:

— Так ось куди поділася моя улюблена краватка, яку я хотів сьогодні вдягти на весілля?..

Бабуся весело глянула на Жеку, на всіх присутніх і урочисто мовила:

— Це, дорогі молодята, наш подарунок вам на весілля прийшов своїми ногами.

Так бабуся врятувала небезпечну ситуацію.

Подарунок, почувавши себе в безпеці на руках у дядька Віті, переможно роззирався навкруги.

Увечері дідусь ще трохи бурчав на Дарцю:

— Паця ти, паця, онучко... Оце ти таке сьогодні начудила...

На це Даринка, що вже трохи оговталася від пригоди, відповідала:

— Дідусю! Еге ж, я паця. Гаразд. Але ж принаймні чиста! Я не лізла сьогодні в bagno...

Наступного дня Дарця сама пішла до Микити, аби вибачитися за вчорашнє. А також загадати йому слівце зі сподіванням перемогти:

— ...місто й аеропорт у Франції, назване на честь видатного українця¹...

Микита сказав, що не знає. Та за мить мовив, усміхнувшись:

— А, знаєш, свинтуса твого молодята назвали Орликом. За те, що так гарно літав...

Дарця чомусь почервоніла.

BCIM
pptx

Синонімічна пара

обійстя

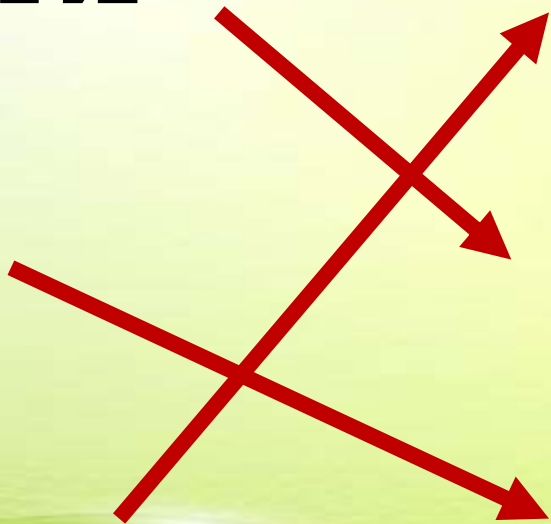
пагорб

жага

садиба

згірок

бажання

Тестування!

**1. Про що все частіше
замислювалися діти?**

А) Про поїздку на море

Б) про закінчення канікул

В) про 1 вересня

2. В яку гру грали Дарина і Микита?

А) У слова

Б) у шахи

В) у піжмурки

3. Хто виграє у грі?

**А) Той, хто придумує нове
слово**

Б) той, чиє слово відгадали

**В) той, чиє слово не
відгадали**

4. Що таке Оттава?

**А) відросла після
скошування трава**

Б) місто в Канаді

В) озеро в Карпатах

**5. Що взяла у ліжко
Дарина?**

А) Соковиті груші

Б) велику енциклопедію

В) смартфон

**6. Чому вночі потай
дівчинка читала енцик-
лопедію?**

А) Хотіла перемогти

Б) хотіла більше знати

В) хоче краще читати

Фразеологізм

Втерти носа –

довести своєю

перевагу над

ким-небудь.

*Обери слова для
характеристики Даринки*

**наполеглива
непосидюча
товариська
допитлива
байдужа
цілеспрямована**

Гра «Хвостики»

**Хто багато
читає**

**Знання –
сонце,**

Книга –

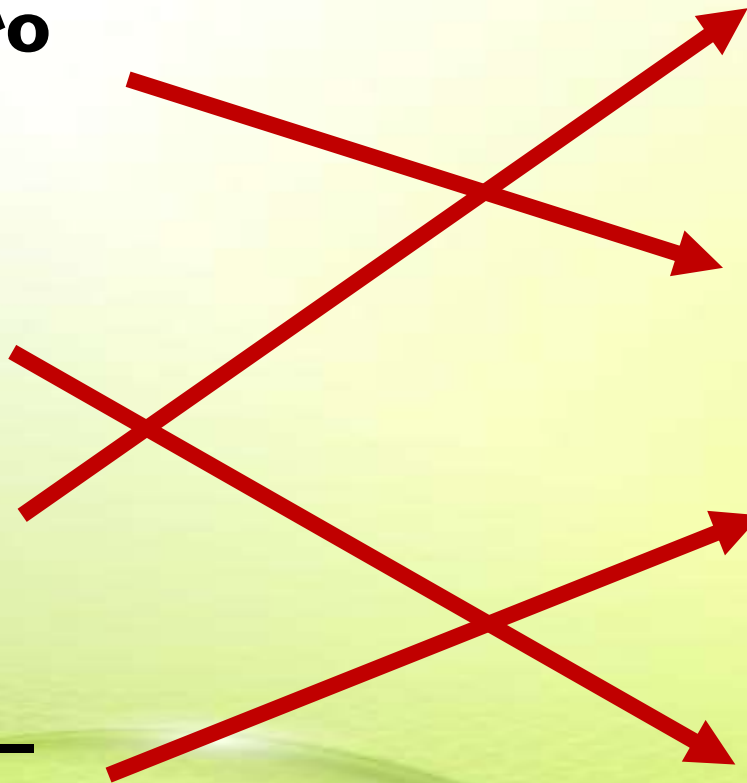
**Не кажи –
не вмію,**

**джерело
знань.**

**той багато
знає.**

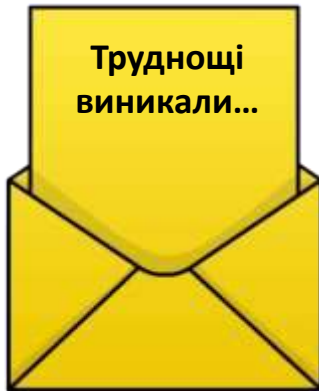
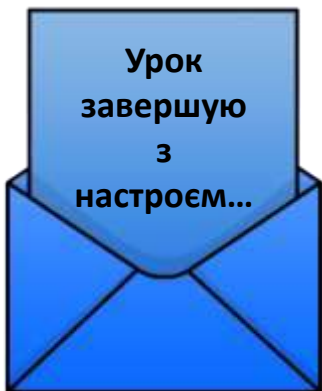
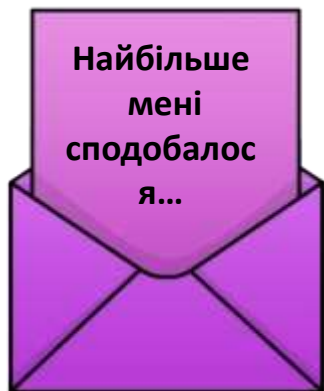
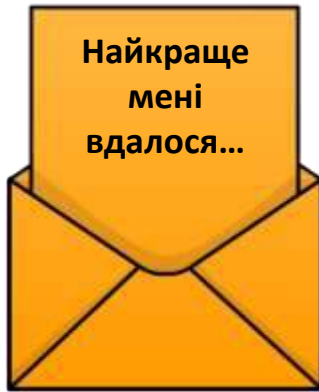
**а кажи –
навчусь.**

**книга –
вікно.**

Сьогодні
16.09.2024

Рефлексія «Загадкові листи»

Обери лист, який ти хочеш відкрити
(щоби відкрити лист, натисніть на нього)

Сьогодні
16.09.2024

Пояснення домашнього завдання.

Хрестоматія с.32-41
Підготуватися до читання
в особах.

Відео або аудіозвіт
читання надсилай на
освітню платформу
Human.

Успішного навчання!

Сьогодні
16.09.2024

Рефлексія. Оберіть відповідну цеглинку лего.

*На уроці мені
дуже сподобалось.*

*На уроці мені
сподобалось.*

*На уроці мені
не сподобалось.*